

Açış Konuşması

Mustafa KAVRUK
Maden Mühendisleri
Odası Başkanı

Sayın Konuklar,
Basınıımızın ve TRT'nin Değerli üyeleri,
Sayın Delegeler,
Değerli Meslektaşlarım,

Bugün, ülkemizin ve ülkemiz madenciliğinin çağdaş düzeye ulaşmasına katkıda bulunmak amacıyla düzenlediğimiz Türkiye Madencilik Bilimsel ve Teknik Kongrelerinden sekizincisindeyiz.

Madenciliğimizin eğitim, bilim, teknik ve teknolojisinin gelişmesi için gerekli ortamları ve platformları yaratmak; madenciliğimizin dününü, bugününü, yarınını ve somut sorunlarını irdeleyerek doğru sonuçların ve önerilerin çıkmasını olanaklı kılmak; doğal kaynaklarımızın ulusal çıkarlarımız doğrultusunda, nasıl en

iyi ve tutarlı biçimde işletilip, değerlendirilmesi gerektiğini bulmak ve madenciliğimize yön verecek bilimsel doğrulara dayalı önerilerin çıkmasını sağlamak, Odamızın bilimsel ve teknik kongreleri düzenlemekteki ana hedefleridir.

Ancak, şimdye kadar yapılan kongrelerimizde çıkan bilimsel doğruların, bilimsel ve teknik katkılarının, istenen düzeyde yaşama geçtiğini ve beklenen sonuçların alınabildiğini bugün için söyleyemiyoruz.

Bu durum ülkemizde bilime ve tekniğe; sözde değil, gerçekte verilen değerle, inançla ilişkilidir. Hemen hemen her konuda bilimsel ve teknik üretkenlik gerekli desteği ve değeri alamamış, bunun yerine hazır bulmak ya da olan durumu küçük değişikliklerle devam ettirmek tercih edilmiştir. Bu anlamda bilimsel ve teknik çabalar göstermelik konuma düşmüşlerdir.

Her şey birbirine bağlıdır. Bilim adamına, mühendise, teknik elemana verilen değer; bilimin ve tekniğin yaşamdaki gerçek değeri ile aynı oranda olmuştur. İçtenlikle söylenmelidir ki; ülkemizdeki teknik elemanların hak ettiği değer ve konumun sağlanamamış oluşu üzüntü vericidir.

Sayın Konuklar, Sayın Delegeler,

Her fırsatta olumsuzlukları dile getirmek bizlere düşmektedir. Ancak şu önemli noktayı belirtmekte yarar var. Olumlu ya da olumsuz herşeyi aynı potaya koyarak eleştirmek gibi sabit ve bağnaz bir mantıkla hareket ettiğimiz sanılmasın. Yaklaşımımız; bugünkü konumumuzla yetinmeyip olmamız gerekene ulaşma çabalarından kaynaklanmaktadır. Bu anlamda, gerçeklerin her olanak ta vurgulanması bizlerin kaçınılmaz görevi olmaktadır.

Madenciliğimizin dününü, bugününü, yarınını ve somut sorunlarını irdelemek, madencilik tarihimizi entellektüel düzeyde değerlendirmek için değildir. Madenciliğimizin atılım yapması, gelişmesini engelleyen nedenlerin elimine edilmesi ile olanaklıdır.

En iyi işletmelerimizde dahi, işletme kayıplarının % 30-40'lara ulaştığı, Zonguldak havzasında iş kazalarında on yılda 600 işçinin, Türkiye'de son iki yılda iki üyemizin yaşamlarını yitirdiği, ülkemiz ihtiyaçlarının ekonomik olarak karşılanamadığı düşünülürse; madenciliğimizin bilim, teknik ve teknolojisini çağdaş düzeye ulaştırmamızın gerekliliği hemen anlaşılır, işletme kayıpları

bir yana, bugünkü madencilüğimizin neden olduğu rezerv kayıplarının boyutları ölçüldüğünde madencilüğimize önem verilmesi artık zorunluluktur.

Neden her olanakta, madenlerimizin en iyi ve tutarlı biçimde işletilip, değerlendirilmesini ve ister kapitalist, ister sosyalist olsun, sanayileşmiş ülkelerin yaptığı gibi, hükümetlerin bile kısa vadeli ekonomik hesaplan uğruna üzerlerinde oynama yapmaması gereken Ulusal Madencilik Politikasının oluşturulmasını sürekli vurguluyoruz.

Çünkü, kullanılmalarında yalnız bizim değil gelecek kuşaklarında hakkı olan madenler tükenebilir nitelikli kaynaklardır.

Çünkü, boraks gibi bir iki maden hariç bugünkü rezervlerimiz irdelendiğinde sanıldığı gibi zengin bir ülke sayılmayız.

Bugün maden varlığımızın boyutlarına ilişkin söylenenler, dünya standartlarından uzak, bilimsel olmayan, sorumsuzca, hatta kuruluşların bile farklı değerlendirmeler yapması; konunun ciddiyetinin yeterli ölçüde kavranılmadığının kanıtıdır. Kullanılan tanımlar ve birimler bilimsel, standart ve sabit değildir, örneğin; Rezerv tanımında sübjektif değişkenlik taşıyan, görünür, mümkün muhtemel, işletilebilir, jeolojik, kaynak rezerv gibi farklı yaklaşımlar söz konusudur. Kongremizin 7. oturumunda bu konunun bütün yönleriyle tartışılacağına ve bilimsel doğrulara ulaşılabileceğine inancımı belirtirim.

TRT'nin devam etmekte olan «Madenlerimiz» programında bile, demir rezervlerimiz konusunda zenginmişiz gibi izlenim verilmektedir. Bir çoğu teknolojik sorunlar taşıyan yaklaşık 200 milyon ton'luk metal demir içeren, bugünkü işletilebilir demir rezervlerimiz, amacı sanayileşme olan bir Yürkiye için çok çok azdır. Demir cevheri dışalımımız yılda 1,5 milyon tona ulaşmışken, kendi kendimizi aldatmanın kime ne yarar sağlayacağını anlamak mümkün değildir.

Son on yılda dış ticaretimizdeki gelişmeler, Türkiye'nin artık hammadde üreticisi ülke niteliğini yitirdiğini ve hammadde tüketicisi ülke durumuna düştüğünü göstermektedir. Ulusal bir Madencilik Politikamızın olmamasının sonucu, birçok ürünü on yıllık süre içinde —hatta bazılarını aynı yılda— hem almışız, hem satmışız. Boraks hariç tutulmak koşuluyla 1970li yıllarda maden dış

satımımız, alımımızın 5 katı iken, bugün dış alımımız, satımımızı geçmiştir. Maden dışalımımızda, 1970'li yıllarda % 35 olan payı 1980 de % 13'e düşmüş olan kromun; bugün bilimsel anlamda boyutlarının bilinmemesi; Madencilüğimizin içinde bulunduğu durumu bütün çıplaklığı ile göstermektedir. Manyezitinde maden dış satımımızda küçülen payı yanında krom gibi durumu farklı değildir. Halen mamul ürün şeklinde bir kısmını ithal ettiğimiz manyezitle kromu, gelecekte dış kaynaklardan sağlamayacağımızı kimse garanti edemez.

Bugün maden dış satımımızda ilk iki sırayı, payları sırayla % 17 ve % 53 olan çimento ve boraks paylaşır. Çimento; hammadeleri dünyada yaygın olarak bulunan ve üretimi ileri bir teknoloji gerektirmeyen bir üründür. Komşu islam ülkelerinde talep olduğu sürece dış satımı söz konusudur. Bu açıdan uzun vadede çok şey beklenemez. Ayrıca büyük bir bölümünün üretiminde ve taşınmasında petrolün önemli payı, kaynak tüketen bir dışsatımı gündeme getirebilir.

Boraksın işletilmesi ve değerlendirilmesindeki olumlu gelişmeler; madenlerimizin ve madencilüğimizin içinde bulunduğu olumsuz tablo karşısında bizleri bir oranda sevindiren tek şeydir.

Yıllardan beri önemini vurguladığımız, dünya rezervlerinin % 60'ı ülkemizde olan, bir iki yıl öncesine kadar belli nedenlerle dışsatımda tonu 100 dolara ulaşamayan, bugün 250-300 dolardan işlem gören, üretmemiz sorun olmayan, ancak sabit bir dünya talebi bulunan boraks; bugün kaynak yaratan bir maden durumuna gelmiştir.

Halen konuya ilişkin hazırlanmakta olan yasada, sürpriz bir düzenleme çıkmadığı takdirde, boraksın tek elden işletilmesi, değerlendirilmesi ve pazarlanması söz konusu olacaktır.

Kuşkusuz bu olumlu gelişmede payı olan ve önemli yatırımlara başlayan Etibank'in; oluşturulması gerekli ve tutarlı üretim, yatırım, arama, dışsatım ve pazarlama politikalarını gerçekleştirmesi dileğimizdir.

Konuşmamı bitirirken kongremizin gerçekleşmesinde katkıları olan kişi, kuruluş ve başta Kongre Başkanımız Sayın Prof. Dr. Tacettin Ataman olmak üzere, Kongre Yürütme Kurulundaki bütün arkadaşlarımı kutlar, hepinizi saygı ile selamlarım.